

אבל תינוק שנשבה¹ פטור –

However, one who was in captivity as a baby, is exempt

OVERVIEW

קרובין maintain that a תינוק שנשבה is פטור from bringing a קרבן for all the transgressions that he committed before he became aware that they are prohibited. There is a dispute between רש"י and תוספות as to the reason why ר"י ור"ל exempt him from a קרבן.

פירש בקונטרס² דקסברי אומר מותר אנוס הוא³ –

רש"י explained the reason ר"י and ר"ל maintain that a תינוק שנשבה is פטור from bringing a קרבן for all transgressions is because **they maintain that one who assumes** that a certain prohibition is **permitted** it is considered as if **he was forced**⁴ to transgress the prohibition, but it is not considered as if he was a שוגג, that he did it inadvertently.

רש"י disagrees with תוספות:

ואין נראה⁵ דטעמייהו כמונבז כדאמר בסמוך⁶ –

ר"י ור"ל for the reason רש"י does not maintain this view of תוספות And maintain that תינוק שנשבה is פטור is because they agree with מונבז as the גמרא states shortly -

וטעמא דמונבז מפרש לקמן דיליף מקרא⁷ –

And the reason why מונבז maintains that a תינוק שנשבה is פטור is because he derives it from a פטור as the גמרא explains shortly.

תוספות anticipates a difficulty:

והא דאמר בפרק ב' דמכות (דף ז, ב) גבי גלות בשגגה פרט למזיד –

¹ A תינוק שנשבה refers to one who was raised in a non-observant environment and did not know any of the laws and customs of Judaism. The issue is when he later becomes aware of his Judaism and the prohibitions that he transgressed; whether he is liable to bring קרבנות חטאת for those sins.

² בד"ה פטור.

³ There is a חיוב חטאת only for a שוגג (one who did it inadvertently) but not for an אנוס (one who is forced to do it).

⁴ He is 'forced' in the sense that it is inevitable that he will transgress, since he has no awareness at all that this act is prohibited.

⁵ מונבז maintains (as will be evident later in this תוספות) that אומר מותר (generally) is like a שוגג.

⁶ Later on this עמוד. See 'Thinking it over' # 1.

⁷ He derives it from the פסוקים in (כט-ל) טו, במדבר [שלח]; see later on this עמוד.

And that which the גמרא states in the second פרק of מסכת מכות regarding גלות⁸, where the תורה writes בשגגה⁹ (that he was killed inadvertently), and the ברייתא states that the word בשגגה comes to exclude a case where it was a premeditated killing; in that case there is no גלות. The גמרא there asks it is not necessary to exclude מזיד from גלות, because a מזיד is liable for the death penalty - ומפרש (אביי) [צריך להיות רבא]¹⁰ פרט לאומר מותר -

And רבא explained that when the ברייתא said פרט למזיד it meant to exclude a case of אומר מותר (he assumed that it is permitted to kill). In a case of אומר מותר there is no גלות.

ופריך ליה (רבא) [צריך להיות אביי] אומר מותר אנוס הוא -

So אביי asked רבא that אומר מותר is considered an אנוס, how can the ברייתא refer to him as a מזיד.¹¹ This concludes the גמרא there in מכות. It seems evident from that גמרא that אומר מותר is an אנוס and is פטור from any liability.¹² This contradicts תוספות view, that אומר מותר is not a sufficient reason to make him פטור.

תוספות responds:

לאו דוקא קאמר אנוס דבכל מקום מחייבין ליה -

The term אנוס which אביי uses there regarding אומר מותר is not precise, for everywhere else the אומר מותר is liable (and is not considered an אנוס). It is -

אלא לגבי גלות דוקא ממעט (אביי) [צריך להיות רבא] אומר מותר -

Only regarding גלות specifically that רבא excludes אומר מותר from גלות - משום דטובא בשגגה כתיב התם¹³ -

Because there, regarding גלות, the word שגגה is written many times. Therefore we exclude אומר מותר; otherwise אומר מותר is like a 'regular' שוגג.

תוספות proves his point that אומר מותר is considered a שוגג:

דהא בפירקין¹⁴ מחייבי אומר מותר בעבודה זרה ובחלב אף על גב דכתיב בהן בשגגה -
For in our פרק, an אומר מותר is held liable (קרוב) regarding serving חלב, even though the word שגגה is written by them. This proves that אומר מותר is a שוגג.

⁸ When someone kills inadvertently; the killer is required to be exiled to the ערי מקלט (cities of refuge) until the current כהן גדול passes on.

⁹ במדבר (מסעי) לה, יא.

¹⁰ See the marginal note in מס' מכות where this is (further) amended to read רבא.

¹¹ See ד"ה אנוס there רש"י. See footnote # 15.

¹² רבא responded that אומר מותר (regarding killing) is a קרוב למזיד. Nonetheless this view that אומר מותר is פטור from גלות is shared by both רבא and אביי.

¹³ See (in addition to לה, טו) also במדבר לה, יא.

¹⁴ See שגג בלא מתכין regarding עמוד at the bottom of עבב, See 'Thinking it over' # 2.

תוספות responds to an anticipated question:¹⁵

(ורבא) [צריך להיות ואביי] פריך ליה אומר מותר אנוס הוא –

And (when) **אביי** asked **רבא** that **אומר מותר אנוס הוא** (he did not mean to ask that since **אומר מותר** is a **מיעוט** [for we have just concluded that **אומר מותר** is a **מיעוט**], but rather **אביי** asked that since **אומר מותר** is more similar to an **אונס** than to a **מזיד** -

ולא הוה ליה למיתני בברייתא בשגגה פרט למזיד –

Therefore the ברייתא should not have taught that the word בשגגה excludes מזיד (if its intent was [as רבא maintains] to exclude מותר -

אלא פרט לאנוס דיותר דמי וקרוב לאנוס מלמזיד:

But rather the ברייתא should have stated that the word בשגגה **excludes** אנוס (if the ברייתא meant to exclude אומר מותר), for אומר מותר is **more similar and ‘closer’** to אנוס, **that it is similar to מזיד**.

SUMMARY

אומר מותר אנוס הוא since פטור is תינוק שנשבה maintains that a רש"י while תוספות maintains that אומר מותר is a שוגג. A פטור is תינוק שנשבה for we derive it from a פסוק as מונבז explains.

THINKING IT OVER

אומר that the reason of ר"י ור"ל cannot be because asks on פירש"י תוספות 1. since (and) the reason is because they מותר אנוס is (אומר מותר) since מותר אנוס הוא agree with רש"י. ¹⁶ Perhaps מונבז meant to explain (with אנוס הוא) that even if ר"י ור"ל agree with מונבז, nevertheless, there a difference between הכיר ולבסוף שכות and תינוק שנשבה but not that ר"י ור"ל have a different explanation than מונבז. ¹⁷

2. חייב is אומר מותר later גמרא proves from תוספות. Why does not חייב prove this from our ברייתא here regarding a שנשבה that he is חייב for חלב, דם, שבת, etc.? A תינוק שנשבה is definitely an אומר מותר!

¹⁵ has just established that *אומר מותר* is a *שווג* (and only regarding *גלות* [where *שווג* is mentioned numerous times] is he *פטור*). How can *אביי* ask *הוא אנוס מותר* (implying [as *תוספות* may assume now, as opposed to the explanation mentioned previously (see footnote # 11)] that there is no need for a *מיעוט* since he is an *אנוס*), when we have just concluded that *אומר מותר* is a *שווג*?! See *מהרש"א הארוך קע"א אות ת'*.

¹⁶ See footnote # 6.

¹⁷ See תוד"ה כ"ש שהוספת TIE. (See footnote # 6 in אור החמה.)

¹⁸ See footnote # 14.